

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΤΙΝΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΟΣ ΜΑΔΥΤΟΥ (1)

(Ἐκ τοῦ Λεξικογραφικοῦ Ἀρχείου Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν)

Οἱ Μαδύτιοι, ἢ κατὰ Στέφανον τὸν Βυζάντιον Μαδυτεῖς, ἄποικοι ὄντες Λεσβίων Αἰολέων ἐλάλουν τὴν Αἰολικὴν διάλεκτον οὖσαν μεμιγμένην, καθὰ φαίνεται, μετὰ τινων Ἰωνισμῶν καὶ Δωρισμῶν, ὧν λείψανά τινα ἔτι διασφύζονται. Ὑποστᾶσα δ' αὕτη τὰς ἀλλοιώσεις, ὡς ἕνεκα τῶν ἐπιδρομῶν καὶ τοῦ χρόνου ὑπέστη ἢ καθόλου ἐθνικὴ ἢ μὲν γλῶσσα, λαλεῖται ἤδη τὰ μάλα ἐφθαρμένη ἐμπεριέχουσα Ἰταλικὰς τινας, Ἰσπανικὰς καὶ πλείστας Ἰουδικὰς λέξεις ἀπομεινάσας ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς δεσποσάντων καὶ δεσποζόντων τοῦ τόπου Βενετῶν, Γενονησίων, Καταλάνων καὶ Ὀθωμανῶν.

Τῆς διαλέκτου ταύτης ἰδιάζοντα γνωρίσματά εἰσι τὰ ἑξῆς :

Α'. Φθόγγολογία

Οἱ φθόγγοι ε, αι προφέρονται συνήθως ὡς η καθὼς κηρός=καιρός, θηρός=θεός, γράφητη=γράφετε, ἔχητη=ἔχετε, γράφουμη=γράφομεν, τρωμη=τρῶμεν, ἀλλαγῶ δὲ φυλάττουσι τὴν φυσικὴν αὐτῶν προφορὰν ὡς θέλου=θέλω, γένα, λέν(η), ἀγραινοί. Ἐν τῇ συλλογῇ γλωσσικῆς ὕλης πρὸς ἔνδειξιν τῆς τοιαύτης προφορᾶς ἐτίθημεν κατωθὲν τῶν φωνῶν α, ε ἢ αὶ τῶν προφερομένων ὡς η τὸ ἑξῆς τῆς μακρᾶς προσφθιάς σημεῖον (—), ὡς γράφε τ ε=γράφητη, λέτ ε=λέτη, ἀγομῖνομαι=ἀγομῖνομη, σκιάζομαι=σκιάζουμη.

Ὁ φθόγγος ο εἰς τὰ εἰς ος καὶ ο λήγοντα δευτερόκλιτα καὶ μὴ ὄντα δξύτονα προφέρεται ὡς ου, ὡς καὶ ἐν τῷ μέσῳ πολλῶν λέξεων φυλάττει δὲ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ προφορὰν ἀνεξαιρέτως εἰς πάντα τὰ δξύτονα π. χ. θαλασσομάχους=θαλασσομάχος, βδῶκος—βδῶκος, τὸν=τό, ἔρ(η)μους=ἔρημος, νόμους=νόμος, ἔξ(ει)ρός=ἔξεινός, ἀραγός, ψαλτός, ψαλμός ἐνῶ ἐξάραλμους.

Ἐπίσης καὶ ὁ φθόγγος ω εἰς τὰ ῥήμ. τῆς ἑνεργ. φωνῆς τὰ λήγοντα εἰς ω ὡς καὶ ἐν τῷ μέσῳ πολλῶν ἄλλων λέξεων προφέρεται ὡς ου, ἐνῶ εἰς τὰ περισπώμενα ῥήματα φυλάττει τὴν φυσικὴν αὐτοῦ προφορὰν π. χ. ἀσπρόκουλος—ἀσπρόκωλος, γείδουλου=γείδωλο, θουρῶ=θωρῶ, κακουφουρμίζου=κακοφουρμίζω, λαχανιάζου=λαχανιάζω, λιμάζου=λιμάζω, σταφνιάρου=σταφνιάρω κτλ., κ(υ)νηγῶ, τραβῶ, πορπατῶ.

1) Βλέπε περὶ Μαδύτου καὶ Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου: Ἡ Μάδυτος (λαογραφικὴ μελέτη).

Σ.Δ. Οἱ Μαδύτιοι ἐξετοπίσθησαν καὶ αὐτοὶ μετὰ τῶν ἄλλων τῆς Ἀν. Θράκης Θρακῶν καὶ εὐρίσκονται σκορπισμένοι πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐν Ἀθήναις. Κείμενα λαογραφικὰ τούτων βλέπε εἰς τὸν Γ' τ. καὶ τὸν προσεχῆ Ε' τ. τοῦ Ἀρχείου.

Ἀρχιμτ
Θεοφιλτ
Λεογεφυτ
Πλευρητ
Θουραγῶ
Αθ. 201
τ. Δ.
1927-8

Καὶ τὴν προφορὰν τῶν τοιούτων ἐνεδείξαμεν διὰ τοῦ σημείου τῆς μακρᾶς προσωδίας (—) ὑποθέντες αὐτὸ κάτωθεν τῶν οὐτωσὶν ἀλλοιουμένων φωνῶν. Τὸ δὲ υ μόνον εἰς τὴν λέξιν *μουλουμένους* προφ. ὡς ου=μεμουλυμένος.

Β'. Συγκοπή

Ἰδιάζον γνώρισμα τῆς Μαδυτίας διαλέκτου εἶναι ἡ συγκοπή φωνηέντων ἐκ τοῦ μέσου τῶν λέξεων καὶ ἡ συνένωσις καὶ συμπροφορὰ διεστῶτων συμφώνων· ἡ δὲ τοιαύτη συγκοπή ἀηδῶς προσβάλλει τὴν ἀκοὴν τοῦ τὸ πρῶτον ἀκούοντος Μαδυτίων διάλογον. Ἐκπίπτουσι δὲ ἐκ μὲν τῶν φωνηέντων α) τὸ η ὡς *ἔρ(η)ιος*=ἔρημιος, *στερ(η)μέρος*=ἔστερημένος, *μ(η)λιῶρ(ι)*=μηλιῶρι, β) τὸ ι ὡς *ἀβάν(ι)ου*=ἀβάνικο, *ἀσπρόσ(ι)τους*=ἀσπρόσιτος, *ἀρ(ι)φανός*=ἀριφανός, *ἀθ(ι)κουθάναιος*=ἀδικοθάναιος, *πάν(ι)σιρον*=πάνιστρον κτλ., γ) τὸ υ ὡς *παρὰ(υ)μένους*=παραινμένος, *καλ(υ)βουτῆς*=καλινβωτῆς, *ζ(υ)γαριά*=ζυγαριά, *ζ(υ)γός*=ζυγός, *παρὰ(υ)λάγου*=παρὰφυλάγω κτλ., δ) τὸ η πάντων τῶν εἰς ἡς πρωτοκλίτων τῶν μὴ δξυτόνων. ἐνῶ πάντων τῶν δξυτόνων φυλάττεται π.χ. *ἀργά(η)ς*, *ψάλτ(η)ς*=*ἀργάτης*, *ψάλτης*, *δεσπό(η)ς* *βουδομμά(η)ς*=δεσπότης, *βουδομμάτης*, *δ(ου)λενός*, *καλ(υ)βουτῆς* κτλ.

Ἐκ δὲ τῶν διφθόγγων ἐκπίπτει α) ἡ εἰ εἰς τὰ β'. ἔνικ. πρόσωπα τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστ. ὡς *γραφ(ει)ς*=γράφεις, *ἐχ(ει)ς*=ἔχεις· ἐὰν δὲ χαρακτηρ τοῦ ρήμ. εἶναι τὸ στοιχεῖον γ μετὰ τὴν ἐκπίπτουσαν τῆς εἰ, τὸ γ ἀποβάλλεται καὶ συμβαίνει συνίζησις *πάγεις*=πάεις, *πᾶς*, *τρώγεις*, *τρώεις*, *τρώς*, *λέγεις*, *λέεις*, *λές*, β) ἡ οἰ ὡς *σι(οι)χῶ*=στοιχῶ, *σι(οι)γειῶ*=στοιχειῶ κτλ., γ) ἡ ου ὡς *κ(ου)ρῶ*=κουνῶ, *γδ ὄ*=σκουντῶ καὶ εἰς τὴν δοτ. καὶ αἰτ. πληθ. τῶν ἄρθρων ὡς *ι(ου)ς* *ἀθρῶπ*'=τοὺς ἀνθρώπους, *ι(ου)ς* *νόμ*'=τοὺς νόμους, *σι(ου)ς* *ἀθρῶπ*,=εἰς τοὺς ἀνθρώπους κτλ.

Ἄπαντα δὲ τὰ συγκοπιόμενα φωνήεντα ἐν τῇ συλλογῇ τῆς γλωσσικῆς ὕλης ἐνεκλείσαμεν ἐντὸς παρενθέσεως δεικνύντες διὰ τούτου, ὅτι ταῦτα οὐδα μῶς προφέρονται.

Γ'. Ἀποκοπή

Ἀποκόπτονται συνήθως ἐκ μὲν τῶν φωνηέντων α) τὸ ι τῶν εἰς τὸ φωνῆεν τοῦτο ληγόντων οὐδετέρων ὡς *Σκούταρ(ι)*, *ο(ι)τάρ(ι)*, *παρὰσπῶρ(ι)*, *λαγκιά(ι)*, *λαλοῦδ(ι)* κτλ. β) Τὸ η εἰς τὸ γ' ἔνικόν πρόσωπον τῆς ὑποτακτ. ὡς *γράφ'*=γράφῃ, *τρώγ'*=τρώγῃ κτλ., μένει δὲ εἰς τὰ περισπώμενα ὡς *λαλεῖ*, *πουρπατῆ* κτλ. Ἐκ δὲ τῶν διφθόγγων ἀποκόπτονται συνήθως ἡ αἰ εἰς τὰ πρῶτα πρόσ. τῆς παθητ. φωνῆς ὡς *ἔρχουμ'*=ἔρχομαι, *γκώνουμ'*=γκώνομαι, *σκιάζουμ'*=σκιάζομαι κτλ. γ) Ἡ εἰ εἰς τὸ γ' ἔνικ. προσ. τῶν εἰς ω βαρυντόνων ὡς *γράφ'*, *τρώγ'*, γράφει, τρώγει, φυλάττεται δὲ εἰς τὰ περισπώμενα *λαλεῖ*, *μασεῖ* κτλ. δ) Ἡ ου εἰς τὰς γεν. τῶν ἄρθρων *ι'*=τοῦ ὡς *ι' ἀθρῶπ*'=τοῦ ἀνθρώπου κτλ. καὶ εἰς τὰς προσωπ. ἀντωνυμίας ὡς *κορμίμ'*=κορμί μου κτλ.

Ἐπίσης ἀποκόπτεται τὸ η εἰς τὰ εἰς η λήγοντα θηλ. ἐπίθ. ὡς *λεγάμεν*, *δαρμέν*, *ψημέν*, *παραδαρμέν* κλπ.

Δ'. Ἐκθλιψις

Ἐκθλίβονται α) Τὸ ο καὶ α τῶν οὐδ. ἄρθρων ὡς τὸν ἄσκημου=τ' ἄσκη-
μου, τὰ ἄσκημα=τ' ἄσκημα. β) Οἱ σύνδεσμοι καί, δέ, ὡς· καὶ *ἐγὼ=κ' ἐγὼ*,
καὶ *λιμένα=κ' λιμένα*. γ) Τὸ ο τῆς προθ. ἀπό· ὡς *ἀπ' τὰ χέρρια, ἀπ' τὴν*
πόρτα, καὶ τὸ ο τῶν εἰς ο ληγόντων οὐδ. ὡς *μόν' ἀλ(η)θινό, ἄσκημ' ἀρνί*.
δ) τὸ α τῶν εἰς α οὐδ. ὡς *λαμπερ' ἄστρα* καὶ τῶν πρώτων προσ. τοῦ παρατ.
ὡς *εἰχ' ἔνα βιβλίον, ἔφαγ' ἔνα σουρὸ μῆλα* καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέξεις *νά=ν'*,
δέν=δ', *μέσα=μέσ'*. ε) Τὸ ε τῶν τρίτων ἐνικ. προσ. ὡς *ἔφηνγ'*, *ἔφαγ'* κλπ.

Ε'. Κρᾶσις

Αὕτη συμβαίνει α) Εἰς τὰ ἐνικ. καὶ πληθ. οὐδ. ἄρθρα ὡς τὸ ἄλλο=*τᾶλ-*
λου, τὰ ἄλλα=*τᾶλλα*. β) Εἰς τὸν σύνδεσμον *νά* ὡς *νά εἶσαι=νάσαι*, *νά ἔρ-*
τι(η)ς=νάρι(η)ς, *νά εἶναι=νάιναι*. γ) Εἰς τὸν μελλοντικὸν σύνδ. δὰ ὡς *δὰ*
εἶσαι, δᾶσαι δὰ εἶναι, *δᾶναι*. δ) Εἰς τὸ ἀναφορ. ἐπιρ. *ὄπου*, ὡς *ὄπου εἶναι*
=ὄπουᾶναι, *ποῦ εἶναι=ποῦᾶναι*, *καίπῳς=καίπῳς* κλπ.

ΣΤ'. Συνίξεις

Αὕτη συμβαίνει εἰς πάντα τὰ εἰς *ια ἢ εἰος, εια, ειο*, να λήγοντα ὀνό-
ματα ἔχοντα πρὸ αὐτῶν ὑγρὸν γράμμα χαρακτῆρας ὡς *γιά=διά, μιά=μία*,
κάλλια=κάλλιον, νιό(η)ς=νεότης, γονιός=γονιός, γονεύς, ψαριά=ψαριά
ρευμα, τέτια=τοιαύτη, μαλλιά=μαλλία, μακρουγιά=μακροῦ, λαφουγιά=
λαφουρά, Ἄρειους=Ἄρειος, παχειά=παχεῖα, ἀγγειά=ἀγγεῖον. β) Συνι-
ζάνονται αἱ συλλαβαὶ *εο ἢ εω* εἰς *ω* ὡς *Γεώργιος=Γώργ(η)ς, Θεόδωρος=*
Θόδοιρος. γ) τὰ εἰς *ιος* ὡς *Στράτιους=Στράτιος, Σιόθιους=Στάθιος* κλπ.
δ) Τὰ β' ἐνικ. προσ. τῶν βαρυτόνων ρημ. τῶν ἐχόντων χαρακτ γ μετὰ τὴν
ἀποβολὴν αὐτοῦ ὡς *πάγεις, πάεις=πᾶς, τρώγεις, τρώεις=τρῶς, λέγεις,*
λέεις=λές κλπ.

Ζ'. Ἀφαιρέσις

Ἀφαιρεῖται α) τὸ α εἰς τὸ ἀστακός=*στικός*, ἀγαθός=*γαθός* κλπ.
β) τὴ ε εἰς τὰ *κειός, ὄω, κεί, βγάζω, μῆκε, λαφρός*, εἰς τὰ σύνθετα ἔκ
τοῦ ἐπιρ. ἔξω ἢ τῆς ἔξ, *ρείχ', λέχου* κλπ. γ) Τὸ ο εἰς τὰ *πίσου, μμάι(ι),*
ψάρι(ι). δ) Τὸ υ εἰς τὰ *ψηλιά, σιροκιάδ(ι)*. ε) ἢ εἰ εἰς τὴν πρόθεσιν
εἰς=ς καὶ εἰς τὸ κύριον ὄνομα *Ρῆ(η)=Εἰρήνη* ἢ *αι* εἰς τὸ *Κατερί(η)=*
Αἰκατερίνα καὶ τὸ *ω* εἰς τὸ *ὄσαν=σάν*.

Η'. Ἀποβολὴ συλλαβῶν

Ἐκ τοῦ μέσου τινῶν λέξεων ἀποβάλλονται πολλαίαι σύμφωνα μετὰ

φωνηέντων καὶ τότε τὸ συμπίπτον οὐρανισκόφωνον μετὰ τοῦ ς σμίγεται εἰς ξ ὡς *Ἄξτους*=Αὔγουστος, *Ξιου*=ἡ τοῦ Χριστοῦ, *ξός*=χρυσός, *Ξόστομος*=Χρυσόστομος.

Θ'. Περὶ ἄρθρου

Τὰ ἄρθρα εἰσὶ δύο ἢ διὰ τὸ ἄρσ. καὶ θηλ. καὶ τοῦ (τὸ) διὰ τὸ οὐδέτ. Τὸ ἄρσ. καὶ θηλ. ἄρθρον (ἦ) πρὸ μὲν τῶν ὄνομ. τῶν ἀρχομένων ἀπὸ τὰς φωνῶν α, ο, ου, λαμβάνει χάριν εὐφωνίας τὸ δίγαμμα, προφερόμενον ὡς ὑγρὸν γ ὡς ἡ *γιάθρουπος*=ὁ ἄνθρωπος, ἡ *γιαγ(ε)τός*=ὁ ἀετός, ἡ *γίόφριους*=ὁ ὄφις, ἡ *γιουρανός*=ὁ οὐρανός· πρὸ δὲ τῶν φωνῶν η, ι, υ, ει, οι λαμβάνει τὸ ν ὡς ἡ *νήλιους*=ὁ ἥλιος, ἡ *Νίβρου*=ἡ Ἰμβρος, ἡ *νύπρους*=ὁ ὕπνος, ἡ *Νύθρα*=ἡ Ὑδρα, ἡ *νοικοκύρη*=ὁ νοικοκύρης κλπ.

Ἐν τῇ συλλογῇ τῆς γλωσσικῆς ὕλης τὰ μὲν ἄρσεν. ὄνομ. ἐγράψαμεν ἄνευ ἄρθρου, διότι πρὸ αὐτῶν τίθεται πάντοτε τὸ θηλ. ἄρθρον ἢ διὰ δὲ τὰ θηλ. μετεχειρίσθημεν τὸ θηλ. ἄρθρον ὡς καὶ διὰ τὰ οὐδ. τὸ οὐδ. ἄρθρ. τὸ.

Ἐπίσης διὰ τοὺς φθόγγους μπέ, ντέ, νιά καὶ γὰρ μετεχειρίσθημεν τὰ γαλλικά στοιχεῖα b, d, gn καὶ g, μὴ ὑπαρχόντων ὡς γνωστὸν ἐν τῇ ἡμετέρῃ γλώσσῃ ἀντιστοίχων φθόγγων.

Κλίσις τοῦ ἄρθρου

Ἐνικός ἀριθμὸς			Πληθυντικός ἀριθμὸς		
Ἄρσεν.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσεν.	Θηλ.	Οὐδ.
᾽Ον. ἦ	ἦ	τοῦ	᾽Ον. αἶ	ἦ	τὰ
Γεν. τ'	τς	τ'	Γεν. λείπει	λείπει	λείπει
Δοτ. 'ς τ'	'ς τῆ	'ς τοῦ	Δοτ. 'ς τς	'ς τς	'ς τὰ
Αἰτ. τοῦν	τῆ	τοῦ	Αἰτ. τς	τς	τὰ

Ι'. Περὶ κλίσεων

Αὐταῖ εἰσι δύο, πρώτη καὶ δευτέρα. Πάντα δὲ τὰ τριτόκλιτα ὡς ἀράπ(η)ς, ἄφρας, πατέρας, μητέρα, ἐλπίδα, σταφίδα, κλίνονται κατὰ τὴν α'. κλίσιν τὰ δὲ εἰς μα οὐδ. ὡς χῶμα, χάλκωμα, μένουσιν ἄκλιτα.

Α'. Κλίσις

Αὕτη περιέχει τὰ εἰς ας ἄρσ., ὧν τὰ πλείστα εἰσι περισπώμενα ὡς *βαρελλάς*, *χαρδαλάς*, *δομιθάς*, *βιμπακάς*, εὐάριθμα δὲ παροξύτονα *κόκκουτας*, *βρονκόλακας*, *κούτ(ι)κας* καὶ τὰ εἰς ης ὡς ἀργάτ(η)ς, φάλτ(η)ς, *βουδομάτ(η)ς*, *δ(ου)λεντής*, *καλ(υ)βουτής τουρνευτής*, ὧν τὰ μὲν παροξύτονα συγκόπτουσι τὸ η τὰ δὲ ὀξύτονα φυλάττουσιν αὐτό.

Κλίσις ὄνομ. εἰς ας παροξύτου

᾽Ον. ἦ	κόκκουτας
Γεν. τ'	κόκκουτα

Δοτ. ᾽ς τ᾽ κόκκουτα
 Αἰτ. τὸν κόκκουτα
 Κλητ. κόκκουτα
 ἢ βορὲ κόκκουτα

Τὰ προπαροξύτονα φαίνονται μὴ
 ἔχοντα πληθυντικόν.

Κλίσις ὀνόμ. περιορισμένου

Κλίσις ὀνόμ. εἰς ης

Ἐνικός Ἀριθμὸς

Ὄν.	ἡ	ψαροᾶς	ἡ	ψάλτ(η)ς	ἡ	δισπότ(η)ς
Γεν.	τ᾽	ψαροᾶ	τ᾽	ψάλτ᾽	τ᾽	δισπότ᾽
Δοτ.	᾽ς τ᾽	ψαροᾶ	᾽ς τ᾽	ψάλτ᾽	᾽ς τ᾽	δισπότ᾽
Αἰτ.	τὸν	ψαροᾶ	τὸν	ψάλτ᾽	τὸν	δισπότ᾽
Κλητ.		ψαροᾶ ἢ βορὲ ψαροᾶ		ψάλτ᾽		δισπότ᾽

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄν.	οἱ	ψαράδες	οἱ	ψαλτάδες	οἱ	δισπουτάδες
Γεν.		λείπει		λείπει		λείπει
Δοτ.	᾽ς τς	ψαράδες	᾽ς τς	ψαλτάδες	᾽ς τς	δισπουτάδες
Αἰτ.	τς	ψαράδες	τς	ψαλτάδες	τς	δισπουτάδες
Κλητ.		ψαράδες ἢ βορὲ ψαράδες		ψαλτάδες		δισπουτάδες

Κλίσις ὀνόμ. θηλ. εἰς α καὶ εἰς η

Ἐνικός Ἀριθμὸς

Πληθυντικός Ἀριθμὸς

Ὄν.	ἡ	ἄστοιβιά	ἡ	χλωρή	οἱ	ἄστοιβιές	οἱ	χλωρὲς
Γεν.	τς	ἄστοιβιάς	τς	χλωρῆς		λείπει		λείπει
Δοτ.	᾽ς τ(ῆ)ν	ἄστοιβιά	᾽ς τῆ	χλωρῆς	᾽ς τς	ἄστοιβιές	᾽ς τς	χλωρὲς
Αἰτ.	τ(ῆ)ν	ἄστοιβιά	τῆ	χλωρῆ	τς	ἄστοιβιές	τς	χλωρὲς

Σημ. Ἡ γενική πληθ. εὔρηται μόνον εἰς τινὰς παροιμίας ἢ εὐχάς· ὡς ὁ εὐχόμενος εἰς τὸν νεωστὶ οἰκοδομήσαντα οἰκίαν εὔχεται. «*Ε!* σιὰ παιδιῶ *dō παιδιῶ* τὰ πάγ», «*ἔλου θέλ' πολλῶ λογιῶ ἀλόγατα μίσκ' χουρὶς ἄλιγον*». Συνήθως δὲ εἶναι ἀχρηστος.

Β'. Κλίσις

Αὕτη περιέχει τὰ εἰς ος ἄρσ. καὶ θηλ. καὶ τὰ εἰς ο οὐδ., ὧν τὸ μὲν ος καὶ ο εἰς τὰ παροξύτονα προφέρεται ὡς ου, εἰς δὲ τὰ ὀξύτονα φυλάσσει τὴν φυσικὴν αὐτοῦ προφορὰν.

Κλίσις ὀνόμ. παροξυτόνου

Ἐνικός Ἀριθμὸς

Ὄν.	ἡ	νόμους	ἡ	γιάθρουπους
Γεν.	τ᾽	νόμ᾽	τ᾽	ἄθροσῦπ᾽
Δοτ.	᾽ς τοῦ	νόμου	᾽ς τοὺν	ἄθροσῦπου

Αἰτ.	τοῦ	νόμου	τοὺν	ἄθροουπον
Κλτ.		νόμου		ἄθροουπε ἢ βρεῖ ἄθροουπε
Πληθυντικός Ἄριθμός				
᾽Ον.	οἱ	νόμ᾽	οἱ	γιαθρῶπ᾽
Γεν.		»		»
Δοτ.	᾽ς τς	νόμ᾽	᾽ς τς	ἄθρῶπ᾽
Αἰτ.	τς	νόμ᾽	τς	ἄθρῶπ᾽
Κλτ.		νόμ᾽		ἄθρῶπ᾽ ἢ βρεῖ ἄθρῶπ᾽

Κλίσις ὄνομ. εἰς ος ὀξυτόνου   *Κλίσις οὐδ. ὄνομ. λήγοντος εἰς ι*

Ἐνικός Ἄριθμός				
᾽Ον.	ἡ	λαγός	τὸ	κουρμί
Γεν.	τ᾽	λαγοῦ	τ᾽	κουρμιού
Δοτ.	᾽ς τ᾽	λαγοῦ	᾽ς τοῦ	κουρμί
Αἰτ.	τοῦ	λαγὸ	τοῦ	κουρμί
Κλτ.		λαγὸ		κουρμί

Πληθυντικός Ἄριθμός				
᾽Ον.	οἱ	λαγοὶ	τὰ	κουρμιὰ
Γεν.		»		»
Δοτ.	᾽ς τς	λαγοὶ	᾽ς τὰ	κουρμιὰ
Αἰτ.	τς	λαγοὶ	τὰ	κουρμιὰ
Κλτ.		λαγοὶ		κουρμιὰ

Κλίσις οὐδ. ὄνομ. λήγοντος εἰς ο

Ἐνικός Ἄριθμός		Πληθυντικός Ἄριθμός	
᾽Ον.	τοῦ	μῆλου	τὰ μῆλα
Γεν.		λείπει	λείπει
Δοτ.	᾽ς τὸ	μῆλου	᾽ς τὰ μῆλα
Αἰτ.	τοῦ	μῆλου	τὰ μῆλα
Κλτ.		μῆλου	μῆλα

ΙΑ'. Περὶ ἀντωνυμιῶν

Προσωπικαί εἰσιν αἱ *ἐγὼ* ᾽γώ, *σὺ* ᾽σύ, *αὐτός*, αὐτήγῃ, αὐτό.

Κιητικαί αἱ: ᾽θ(ι)κός μ᾽, ᾽θ(ι)κός σ᾽, ᾽θ(ι)κό τ᾽ πληθυντ. ᾽θ(ι)κοί μας, ᾽θ(ι)κοί σας, ᾽θ(ι)κοί τς.

Λεικιμαί: τοῦτους, τούτηγῃ, τοῦτου, τουτουνάς, τούτηγῃ, τουτουνά. *ἐκειός*, *ἐκεῖν᾽* *ἐκεῖό*.

^{Ἐπιμεριστικαί}: ἄλλους, ἄλλ', ἄλλου, καθένας, καθενιά, καθένα, πασένας, πασαμνιά, πασάνα.

^{Ἀναφορική}: ἡ ἀπλῆ ἀναφορική ὀλοσχερῶς λείπει ἀντικαθίστησι δ' αὐτὴν τὸ ἀναφορικὸν ἐπίρρημα ὄπου, πού, π'.

^{Ἀόριστος}: κάπιος, κάπια, κάπιου.

^{Ἀοριστολογικαί}: οὐλος, οὐλ' οὐλον, μιρ(ι)κοί, μιρκιές, μιρ(ι)κά.

^{Ἀλληλοπαθής}: ἡ γιένας, τὸν ἄλλουσι, ἡ μιὰ, τν ἄλλ', τοῦ ἕνα, τ' ἄλλου, ἀναμεισό μας, ἀναμεισό σας, ἀνάμεισό τς.

^{Ἀποφατική}: κανένας, καμμιά, κανένα, ἥτις ἐπιτείνεται διὰ τοῦ Αἰο λωδωρικοῦ κα, ὄπερ πρὸ φωνήεντος λαμβάνει τὸ ν καὶ γίνεται γαγκανένας, γαγαμνιά, γαγανένα.

^{Ἀνταποδοικαί} εἶσι:

1) ^{Δεικτικαί}: τέτοιους, α, ου, τοίτιος, α, ου=τοίτος.

2) ^{Ἀναφορικαί}: ὄποιος, α, ο.

3) ^{Ἐρωτηματικαί}: ποῶς, ἄ, ὄ, πόσους, η, ου, τιλουγιούς, ἄ, ὄ. — Πόσον λογιῶ: — Ἀπ. Λογιῶ δὴ λογιῶ.

ΙΒ'. Περὶ θέματος

Τὰ θέματά εἶσι δύο βαρύτερον καὶ προσιπώμενον καὶ τὸ μὲν βαρύτερον ἔχει μίαν συζυγίαν, ἣς τὸ πρῶτον πρόσωπον λήγον εἰς ω προφέρεται ὡς ου ὡς γράφου=γράφω, παίζου=παίζω, λέγου=λέγω καὶ τὰ συνδετικὰ φωνήεντα τῆς ὀριστ. ο καὶ ε προφέρονται ὡς ου καὶ ἡ καθὼς γράφουμη=γράφωμεν, γράφουη=γράφει. Τὸ δὲ προσιπώμενον ἔχει δύο συζυγίας τὴν α) ἣτις συναιρεῖται εἰς ἄς, ἄ ὡς φ(ι)λῶ, φιλῶς, φιλῶ καθ' ὅλα δὲ τ' ἄλλα εἶναι ὁμοίμορφος καὶ ὁμοιόσημος τῇ β'. καὶ τὴν β) ἣτις συναιρεῖται εἰς εἰς, εἶ, ὡς πουρατῶ, εἰς, εἶ.

ΙΓ'. Περὶ χρόνων

Οἱ χρόνοι εἰσὶν ἐπτά: ἐνεστώς, παρατατικός, μέλλον ἀκαριαῖος, μέλλον, διαρκής ἢ παρατατικός, ἀόριστος, παρακείμενος καὶ ὑπερσεντέλικος.

ΙΔ'. Περὶ ἐγκλίσεων

Αὗται εἶσι τέσσαρες, Ὀριστική, Ὑποτακτική, Προστακτική καὶ ἡ Δυνητική, ἣτις περιφράζεται διὰ τοῦ νὰ καὶ ὑποτακτικῆς, ἡ δὲ εὐκτική ἐν χοήσει οὐσα ἐπὶ εὐχῆς ἢ ἐπιθυμίας ἐκφράζεται δι' ὑποτακ. καὶ τῶν μορίων 1) εἶσ' νὰ ὡς «εἶσ' νὰ χαρῶ τὰ παιδιὰ μ'»=οὕτως ὀναίμην τῶν τέκνων, 2) ἄμποτε ἢ μακάρι(ι) ὡς «μακάρι(ι) νὰ τοῦχα», «ἄμποτε ν' ἀξιοθοῦμι», 3) ἀμὴν ἄς «ἀμὴν ἄς γίν' τὸ ὄνομα τ' μεγαλοδόναμ'».

ΙΕ'. Αὐξήσις συλλαβικῆ

Αὕτη συμβαίνει μόνον εἰς τὸν ἐνικ. ἀριθμὸν τινῶν ἀπὸ συμφώνων ἀφ-

χομένων ὄημ. ἢ δὲ χρονικὴ εἶναι παντάπασιν ἄγνωστος.

ἘΟ παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῆς μὲν ἐνεργητ. φωνῆς σπανίως ἀπαντᾷ περιφραστικῶς διὰ τοῦ ἔχω, συνήθως δ' ἀναπληροῦσιν αὐτοὺς ὁ ἀόφ. καὶ παρατατικὸς ἐν δὲ τῇ παθητ. φωνῇ ἀπαντῶσι περιφραστικῶς.

ΙΓ'. *Συζυγία βαρυτόνου ῥήματος* (1)

Ὅριστική.

- Ἐνεστ. γράφου, γράφ(ει)ς γράφ', ουμε, **ετε**, φνα.
 Παρατ. ἔγραφα **ες, ε**, γράφαμε, **ετε**, γράφαγν.
 Μέλ. διαρκ. δὰ γάφου, δὰ γράφ(η)ς δὰ γράφ', δὰ γράφοι', δὰ γράφετε, δὰ γράφνα.
 Μέλ. ἀκαρ. δὰ γράψου, δὰ γράψ(η)ς, δὰ γράψ', δὰ γράψοι', δὰ γράψετε, δὰ γράψνα.
 Ἀόφ. ἔγραφα, ἔγραψες, ἔγραψε, γράψαμε, γράψετε, γράψαγν.
 Παρακ. ἔχου γραμμένα κ.λ. π. ἔχοι' γραμμένα κ.λ. π.
 Ὑπερσ. Εἶχα γραμμένα, εἶχες, εἶχε, εἶχαμ', εἶχετε, εἶχαγν γραμμένα.

Ὑποτακτική.

- Ἐνεστ. νὰ γράφου, νὰ γράφ(η)ς, νὰ γράφ', νὰ γράφοι', νὰ γράψετε, νὰ γράψνα.
 Ἀόφ. νὰ γράψου, νὰ γράψ(η)ς, νὰ γράψ', νὰ γράψοι', νὰ γράψετε, νὰ γράψνα.
 Παρακ. νὰ ἔχου γραμμένα κ.λ. π., νὰ ἔχοι' γραμμένα κ.λ. π.

Εὐκτική.

- Παρατ. νὰ ἔγραφα, **ες, ε**, νὰ γράφαμε, **ετε**, νὰ γράφαγν.
 Ἀόφ. νὰ ἔγραφα, **ες, ε**, νὰ γράψαμε, **ετε**, νὰ γράψαγν.
 Παρακ. νὰ ἔχου γραμμένα κ.λ. π., νὰ ἔχοι' γραμμένα κ.λ. π.

Προστακτική.

- Ἐνεστ. γράφε νὰ ἦ ᾧς γράφ', γράφετε νὰ ἦ ᾧς γράφνα.
 Ἀόφ. γράψε νὰ ἦ ᾧς γράφ', γράψετε, νὰ ἦ ᾧς γράψνα.
 Παρακ. ἔχε γραμμένα, νὰ ἦ ᾧς ἔχ γραμμένα, ἔχοι' γραμμένα, νὰ ἦ ᾧς ἔχνα γραμμένα.

1) Τὰ ἡμίμαυρα γράμματα εἰς τὴν κλίσειν τοῦ ῥήματος προφέρονται ἄλλως, ἤτοι σύμφωνα πρὸς τὰ λεγθέντα περὶ ῥήματος ΙΒ' ἐδ.

ΙΖ'. Σχηματισμὸς παθητ. βαρυτόνου ῥήματος

Ἐπισημῶν

Ἐνεστ.	καίγωμ', εσαι, εται , καιγόμαστε, εστε, όδαι.
Παρατ.	καίγωμα, οσνα, οδαγν , καιγόμασταγν, οταγν, όδαγν.
Μελ. διαφ.	δὰ καίγωμ', ησαι, ηται , δὰ καιγόμαστε, ηστε, ωδαι.
Μελ. άκαρ.	δὰ καγῶ, ἦς, ἦ, δὰ καγοῦμε, ἦτε, οὔνα.
Ἄορ.	κάγ(η)κα, κάγ(η)κες, κάγ(η)κε, καγήγαμ', καγήκετε, καγήκαγν.
Παρακ.	εἶμαι καημένος, κλπ. ἦμαστε καημένοι
Ἐπερσ.	ἦμα καημένος κλπ., ἦμασταγν καημένοι κλπ.

Ἐπισημῶν

Ἐνεστ.	νὰ καίγωμ' ησαι, ηται , νὰ καιγόμαστε, ηστε, ωδαι.
Ἄορ.	νὰ καγῶ, ἦς, ἦ, νὰ καγῶμε, ἦτε, οὔνα.
Παρακ.	νὰ εἶμαι καημένος κλπ. νὰ ἦμαστε καημένοι κλπ.

Ἐπισημῶν

Παρατ.	νὰ καίγωμα, ωσνα, ωδαγν , νὰ καιγόμασταγν, ωσταν, ωδαγν.
Ἄορ.	Ὅμοίως
Ἐπερσ.	νὰ ἦμα καημένος κλπ., νὰ ἦμασταγν καημένος κλπ.

Ἐπισημῶν

Ἐνεστ. καὶ Ἄοριστος	ἀναπληροῦνται ὑπὸ τῆς Ἐπισημῶν.
Παρακ.	ἄς εἶμαι καημένος κλπ., ἄς εἶνε καημένοι κλπ.

ΙΗ'. Σχηματισμὸς περισπωμένου ῥήματος

Ἐπισημῶν

Ἐνεστ.	μασῶ, ᾶς, ᾶ, οὔμε, ᾶτε, οὔνα
Παρατ.	μασοῦσα, ες, ε , σοῦσαμε, ετε, ούσαγν
Μελ. διαφ.	δὰ μασῶ κτλ. ὡς ὁ ἔνεστὸς
	» » »
Μελ. άκαρ.	δὰ μασήσω, σ(η)ς, ση, δὰ μασοῦμε, ἦτε, οὔνα
Ἄορ.	μάσ(η)σα, μάσ(η)σες, μάσ(η)σε, μασήσαμε, μασήσατε, μασήσαγν
Παρακ.	ἔχω, ἔχ(ει)ς, ἔχ' μασ(η)μένα, ἔχομ', ἔχετε, ἔχνα μασημένα
Ἐπερσ.	εἶχα, εἶχες, εἶχε, εἶχαμε, εἶχετε, εἶχαγν μασημένα

Ἐπισημῶν

Ἐνεστ.	νὰ μασῶ, ᾶς, ᾶ, οὔμε, ἦτε, οὔνα
Ἄορ.	νὰ μασήσω, σ(η)ς, σῆ, νὰ μασοῦμε, ἦτε, οὔνα

Παρακ. νὰ ἔχω, ἔχ(η)ς, ἔχ' μασ(η)μένα,
νὰ ἔχωμι', ἔχητε, ἔχνα »

Εὐκτική

Παρατ. νὰ μασοῦσα, σες, σε, ούσαμε, ούσητε, ούσαγν
Ἄορ. νὰ μάσ(η)σα, μασ(η)σης, μάσ(η)ση
νὰ μασήσαμ' μασήσητε, μασήσαγν
Παρακ. νὰ ἔχω μασ(η)μένα κτλ.
Ἐπερσντ. νὰ εἶχα, εἶχες, εἶχε, νὰ εἶχαμε, εἶχητε, εἶχαγν μασ(η)μένα

Προστακτική

Ἐνεστ. μάσγε, ἄς μασῆ, ἄς μασοῦμε, ἄς μασῆτε, ἄς μασοῦνα.

ΙΘ'. *Σχηματισμὸς παθητικοῦ συνηρημένου ῥήματος*

*Οριστική

Ἐνεστ. μασιῶμαι, ἐσαι, ἐται, μασιοῦσαστε, ἐστε, ὄδι.
Παρατ. μασγιόμνα, ὄσνα, ὄσαγν, ὄμασταγν, ὄστε, ὄδαγν.
Μέλ. ἀκαρ. δὰ μὲ μασήσνα κλπ., δὰ μᾶς μασήσνα κλπ.
Μέλ. διαρκ. δὰ μὲ μασοῦνα κλπ., δὰ μᾶς μασοῦνα κλπ.
Ἄορ. μασήθ(η)κα, κες, κε, ἠχαιμ, ἠχέτε, καγν.
Παρακ. εἶμαι κλπ. μασ(η)μένος, ἤμαστε κλπ. μασ(η)μένοι,
Ἐπερσ. ἦμνα κλπ. μασ(η)μένος, ἦμασταγν κλπ. μασ(η)μένοι.

*Υποτακτική

Ἐνεστ. νὰ μασιῶμαι, ιέσαι, ιέται, μασιῶμασθε, ιέστε, ὦδι.
Ἄορ. νὰ μὲ μασήσνα κλπ., νὰ μᾶς μασήσνα κλπ.
Παρακ. νὰ εἶμαι κλπ. μασ(η)μένος, νὰ ἤμαστε κλπ. μασ(η)μένοι

Εὐκτική

Παρατ. νὰ μασγιῶμνα, νὰ μασγιῶσνα, νὰ μασγιῶδαγν, νὰ μασγιῶ-
μασθε, νὰ μασγιῶστε, νὰ μασγιῶδαγν.
Ἐπερσ. νὰ ἦμνα κλπ. μασ(η)μένος, νὰ ἦμαστε κλπ. μασ(η)μένοι

Προστακτική

Ἐνεστ. ἄς μασγιέσαι, ἄς μασγιέται, ἄς μασγιώμασθε, ἄς μασγιέστε,
ἄς μασγιῶδε.
Ἄορ. ἄς μασησιῶ, ἄς μασησιῆς, ἄς μασησιῆ, ἄς μασησιτοῦμε, ἄς
μασησιῆτε, ἄς μασησιτοῦνα.

Κ'. Σχηματισμὸς περισπωμένου ῥήματος τῆς Β' συζυγίας.

Ὅριστική

Ἐνεστ.	λαλῶ, λαλεῖς, λαλεῖ, λαλοῦμε, εἶτε, οὔνα.
Παράτ.	λαλοῦσα, σεσ, σε, λαλούσαμε, οὔσατε, λαλούσαγν.
Μελ. διαρ.	δὰ λαλῶ, ῆς, ῆ, οὔμε, ῆτε, οὔνα.
Μελ. ἀκαρ.	δὰ λαλήσω, λαλήσ(η)ς, λαλήσ', δὰ λαλήσωμ', λαλήσητε, λαλήσνα.
Ἀόρ.	λάλ(η)σα, σεσ, σε, λαλήσαμ', ετε, λαλήσαγν.
Παρακ.	ἔχου κλπ. λαλήσει, ἔχομ' κλπ. λαλήσει
Ἐπερσ.	εἶχα, εἶχεσ, εἶχε, εἶχαμε, εἶχετε εἶχαγν μιλ(η)μένα

Ἑποτακτική

Ἐνεστ.	νά λαλῶ, λῆς, λῆ, λαλοῦμε, λῆτε, λοῦσα.
Ἀόρ.	νά λαλήσω, σ(η)ς, λαλήσ', νά λαλήσωμ', ῆτε, λαλήσνα.
Παρακ.	νά ἔχου κλπ. μιλ(η)μένα, νά ἔχομ' κλπ. μιλ(η)μένα

Ἐπιτική

Παράτ.	νά λαλοῦσα, σεσ, σε, νά λαλούσαμε, οὔσατε, οὔσαγν.
Ἀόρ.	νά λάλ(η)σα, σεσ, σε, νά λαλήσαμ', ῆτε, ῆσαγν.
Ἐπερσ.	νά εἶχα, εἶχεσ, εἶχε, μιλ(η)μένα κλπ.

Προστακτική

Ἐνεστ.	λάλει (ἀνάγκασε τοὺς βόας) ἄς λαλή, ἄς λαλήτε, ἄς λαλοῦνα.
Ἀόρ.	λάλ(η)σε, ἄς λαλήσ'. ἄς λαλήσητε, ἄς λαλήσνα.